

WEST SIDE STORY (BATI YAKASI HİKAYESİ) MÜZİKALİ İNCELEMESİ

Bilgehan AYCAN

ÖZET

Tiyatronun kalıcılığını arttırmak adına, ele alınan konuyu müzikle harmanlayarak, müziğin temsil içerisinde dekor, kostüm, makyaj ve tema ile uyumu eşliğinde akılda kalıcılığı arttırmak mümkün olabilir. Burada devreye müzikal tiyatrolar girmektedir. Araştırma kapsamında tiyatro ve müziğin aynı anda büyük bir sahne performansı ile etkileşime girdiği Broadway Müzikalleri hakkında bilgi vermek amacıyla Amerikan tiyatrosu içerisinde önemli bir yer tutmuş bu müzikaller hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca araştırma içerisinde West Side Story (Batı Yakasının Hikayesi) adlı Broadway müzikali incelenmiştir. MacTheatreMFFA kanalı tarafından 29 Nisan 2018 yılında video paylaşım sitelerinde yayınlanan West Side Story (Batı Yakasının Hikayesi) müzikali incelemesinde, müzikalin tam video kaydına ulaşılmıştır. Araştırmanın yöntemi, bir betimleme türü olarak video incelemesi, durum çalışması modelidir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, müzikal, broadway.

WEST SIDE STORY MUSICAL REVIEW

ABSTRACT

In order to increase the permanence of the theater, it may be possible to increase the permanence in mind by blending the subject with the music, in harmony with the decor, costume, makeup and theme within the representation of the music. Musical theaters come into play here. Within the scope of the research, in order to give information about Broadway Musicals, where theater and music interact with a big stage performance at the same time, information is given about these musicals which have an important place in American theater. In addition, the Broadway musical West Side Story was examined. The West Side Story musical review by MacTheatreMFFA, published on www.youtube.com on April 29, 2018, revealed the full video record of the musical (time 2:04:56). The method of the research is video analysis as a type of description and case study model. **Keywords:** Music, musical, broadway.

GİRİŞ

Sanat insanlığın var olduğundan itibaren hayatın ayrılmaz bir parçası olarak bir şekilde kendine önemli bir yer tutmuş bir daldır. İlk önce sadece “estetik açıdan güzel olan” olarak addedilmiş olsa da zamanla gerek işitsel gerek görsel olarak insan hayatında önemli bir yere sahip olarak birçok bilim dalını da etkisi altına almıştır. Sanat hangi alanda işlevsel olursa, o olana estetik bir yön kattığı söylenebilir.

«Estetik» sözcüğü Grekçe aisthesis ya da «aisthanesthai» sözünden gelmektedir. Duyum, duyulur algı anlamına gelen bu sözcük aisthanesthai sözcüğü ile hemen hemen aynı anlamı ifade etmektedir (Tunalı, 1998: 13). Yani duyularımızla algıladığımız, belli bir ahenk içerisinde işleyen bu mekanizmanın sanatın ayrılmaz bir parçası olduğu söylenebilir.

Müziğin insanlık tarihinde taklitle gelişen serüveninde aslında içerisinde görsel manada ifadeleri kolaylaştıracak ve daha anlaşılır kılmak adına bazı teatral öğeleri barındırdığı düşünülebilir. Aynı şekilde tiyatronun da en yaygın tanımla “insanı, insana, insanla, insanca anlatma sanatı” olduğu düşünülürse hayatın her anında bazen taklit, bazen de hayal gücünün katkısıyla insanoğlunun yaşamı bir tiyatro sahnesine, bazı zamanlar da ifadeyi müzikal bir anlatıma döktüğü söylenebilir. Elbette insan, tarih boyunca yaşanan bir takım önemli serüvenleri, toplumsal olayları, kalbinde ve zihninde barındırdığı duygu ve düşünceleri, hayal dünyasını yansımalarını imgeleme yoluyla aktarıma ihtiyaç duymasından ötürü tüm bu öğeleri estetik bir kaygıyla sahnelemek, paylaşma ihtiyacı duymaktadır.

Karakadioğlu, Elmas, (2008)’a göre;“Tiyatro ister tek oyunculu, isterse çok oyunculu olsun, yaratım-tasarım-sergileme sürecinde yoğun bir çalışma süreci ve kalabalık bir ekibin ön çalışması sonrası ortaya çıkan ve maalesef kalıcılık açısından en az hafızalarda yer tutan sanat dallarından biri olarak görülmektedir. Oyunun başlaması ve bitişi sonrasında seyircinin anlık tatmin duygusunun ardında hafızasında geriye kalan birkaç fotoğraf olmaktadır”.

Tiyatronun kalıcılığını arttırmak adına, ele alınan konuyu müzikle harmanlayarak, müziğin temsil içerisinde dekor, kostüm, makyaj ve tema ile uyumu eşliğinde akılda kalıcılığı arttırmak mümkün olabilir. Burada devreye müzikal tiyatrolar girmektedir.

Araştırma kapsamında tiyatro ve müziğin aynı anda büyük bir sahne performansı ile etkileşime girdiği Broadway Müzikalleri hakkında bilgi vermek amacıyla Amerikan tiyatrosu içerisinde önemli bir yer tutmuş bu müzikaller hakkında bilgi verilmektedir.

Televizyonun yaygınlaşmasından bu yana tiyatroya ilginin aynı oranda düştüğü gerçeği içerisinde yüksek maliyetli Broadway Müzikallerinin popüler kültürün etkisi ve sektörel anlamda ciddi bir maliyet ve emek isteyen bir gösteri olduğu söylenebilir. Bu bağlamda Broadway Müzikallerinin ortaya çıkışı, yükselişi, sahne performansları gibi birçok konuya değinilecektir.

Müzikal Tiyatro

Batı tiyatrosunda İkinci Dünya Savaşından bu yana belirli bir müzikli sahne türü için kullanılan ve müzikli anlatım demek olan musical (müzikal) sözcüğü zaman içerisinde, dramatik unsurlarla müziğin, şarkının, dansın ve koreografinin bir bütün içerisinde yorumlanarak döneminin şartlarıyla paralel olarak eğlendirmenin yanı sıra düşündüren, sorgulayan ve sorgulatan gösterilerin günümüzdeki adıyla müzikal tiyatro denen bir türdür (Çankaya, 2015: 3).

Müzikal tiyatro ile 1. Dünya Savaşı öncesi yaygın olan operanın birbiriyle ilişkisinin tür ve biçim olarak benzerlik taşımasının yanında birbirinden ayıran özellik ise kullanılan müzikler olduğu söylenebilir. Operada genel olarak temsile klasik müzik eşlik ederken, müzikal tiyatroların ortaya çıkışı ile oyunda kullanılan müziklerin daha güncel olması müzikal anlamda iki türü birbirinden ayıran fark olarak görülebilir.

Müzikal Tiyatronun Tarihi

1.Dünya savaşı sonrası operetler yerini müzikli komedilere bırakmış ve ilk etapta müzikaller adını bu şekilde almıştır. Müzikaller, müzik şarkı ve dansın bir arada bulunduğu oyunlar olarak bilinmektedir. Tüm bu

müzikal öğeler tema ile birlikte hareket ederek aksiyonu yükseltmekte ve oyuna ayrı bir yorum katmaktadır (Alpman, 2008: 10). Müzikal öğelerle harmanlanmış bir tiyatro oyununun seyirciyi göz dolduran sahne performanslarıyla etkilediği, hafızalarda kalıcı bir gösteri sunduğu söylenebilir. Temsile yalnızca müziğin değil aynı zamanda dekor, kostüm, aksesuar, makyaj, efekt ve ışık da eklendiğinde, seyirciye sunulan oyunun artık bir temsilden öteye geçildiğinin göstergesi olabilir.

Müzikal tiyatronun bilinen formu ile literatüre geçmesinin 19.yüzyıla rastladığı bilinmektedir. Fakat 17.yüzyılın sonunda İngiltere'de 'Musical Comedy' adı altında üretilen ve tüketilen, eğlendirici oyunlar, 19.yüzyıldaki formun oluşmasına öncülük etmiştir. Amerikan halkının, çeşitli kültürlerin bir arada bulunmasının zorluklarını yaşamalarının yanı sıra, bazı avantajlara sahip olduğu da görülmektedir (Uygun, 2010: 13).

Modern müzikalin başlangıcı yalın, kendine özgü bir hikayesi olan müzik, dans ve diyalogları içeren duygusal ve eğlenceli bir oyun olarak 12 Eylül 1866 tarihinde New York'ta prömiyeri yapılan The Black Crook isimli müzikalle başladı varsayılmaktadır. Dört buçuk saat süren bu müzikal seyirci kitlesi tarafından çok beğenilmesi dolayısıyla 474 defa sahnelen bir oyun olma özelliğini taşımaktadır. (Gedikçi, 2008: 38-39).

Müzikal tiyatronun altın çağının "Oklahoma!" (1943) ile başladığı ve "Hair" (1968) ile sona erdiği kabul edilir (Alpman, 2008: 12).

Resim 1. Oklahoma Müzikali (1943)

Resim 2. Hair Müzikali (1968)

Müzikal Türleri

Müzikal türleri genel anlamda başlıklar altında toplanacak olursa;

- Book Musical
- Revü
- Konsept Müzikal
- Jukebox Müzikal
- Rock ya da Pop Müzikal
- Oda Müzikali
- Modern Müzikal
- Disney Müzikalleri
- Megamüzikaller, olarak sıralanabilir.

Oda müzikalleri 2. Dünya savaşı sonrası yaşanan tiyatro seyircisindeki düşüş ile ortaya çıkmış off-Broadway akımının bir örneği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Megamüzikaller ise 1980lerde ortaya çıkan ve baskın etkisini bugün bile Broadway’de devam ettiren bir müzikal tiyatro türüdür. Megamüzikaller 1980lerde oluşan bir stilde tasarlanan, Cats, Phantom of the Opera, Les Miserables, Miss Saigon, Sunset Boulevard gibi uzun yıllar sahnelenen müzikallerle örneklendirilebilen, fakat bunlarla sınırlı kalmayan sahne prodüksiyonlarıdır. Diğer bir deyişler megamüzikal ile günümüz Broadway müzikalleri kastedilmektedir. Bütçeler onlarca milyon dolardır ve çok büyük bir endüstri gibi işlemektedir (Tüzün: 128).

Müzikal Tiyatro Örneği Olarak Broadway Müzikalleri

Uygun (2010)’a göre; Bir müzikal veya müzikli komedi tiyatrunun; dramatik bir metni, oyunculuğu ve konuşma diyaloglarını, müzik, şarkı ve dansa ek olarak dekor, kostüm ve gösteriyle birleştirmek suretiyle eğlendirmeyi amaçlayan bir türüdür. Çoğu müzikal aslında komedidir; fakat bazıları ciddidir ve mutsuz sonları vardır. Broadway Müzikali terimi, genelde New York’lular tarafından yazılmış ve de Broadway’de sahneye konmuş müzikallere verilen addır. Bugün ise Broadway sözcüğü bir terimden çok, bir marka niteliği taşımaktadır. Bu büyük sektörde başarılı olan müzikaller, ülke ve hatta dünya çapında izleyicilere ulaşır; orijinal prodüksiyonlar, yıllar boyu yeni prodüksiyonlarla yeniden canlandırılır. Birçok müzikal, aynı zamanda sinemaya aktarılmaktadır.

Görsel ve işitsel öğelerle farklı bir çekicilik sunan Broadway müzikalleri, sahnelenen oyun konusunun seçiminin orijinalliği ile harmanlanmış efektler eşliğinde dünya ülkeleri tarafından benimsenmekte ve dikkat çekmektedir. (Aşkar, 2011:4).

Müzikaller hareket ve müziği aynı anda kullanarak, sahne gösterilerinde (melodram, vodvil, s,rk, müzikhol, varyete, kabare, sahne müzikali vb.) güçlü bir gelenekle beraber 20. Yüzyılın başlarında sahne düzenlemesinde ve teknik anlamda yaşadığı büyük değişimle daha büyük dekorlara ve kalabalık oyuncu

kadrosuna yer vermiştir. Böylece, zengin, süslü ve pahalı Broadway müzikalleri, Amerikan burjuva kültürünün önemli bir parçası haline gelmiş; Avrupa'nın ciddiyetinden kurtulmuş ve popülerlik üzerine kurulmuş bir gösteri tarzı gelişmiştir (Akt. Uğur, 2019: 194, Abisel, 1995: 209).

İngiltere'den ABD'ye geçen Müzikli Komedyalar, 1920-50 yıllarında, popüler müziğin kaynağı olmuştur. Genelinde eğlendirici müziğe dayanan, göze görkemli gelen ve yüzeyde beğeniye seslenen, çarpıcı yapımlar olarak ticari tiyatronun, Broadway'in temelini oluşturan Müzikli Komedyalar, ABD'ye özgü bir tiyatro kimliğini kazanmıştır. 1930'larda kendini yenilemeye başlayan Müzikli Komedyalar, ciddi konulara el atmaya, özgün bir müzik türü olmaya yönelmiş; 1940'larda dramatik özellikleriyle öne çıkarken, 1950'lerde altın çağını yaşamış, 1960'larda "rock müzikal"ler olarak öne çıkmış; 1970'lerde siyahi Müzikli Komedyalar yapılmaya başlanmış, 1980'lerde çağdaş hafif operalar haline gelmiştir (Akt. Tüzün: 120, Çalışlar, 1992:122,123).

Yıllar süren İngiliz baskısının ardından Amerikan Müzikalleri 20.yyda dünya çapında popülerlik kazanarak yetenekli İngiliz şarkı ve libretto yazarlarının New York'a gelmesiyle birlikte Broadway dünyanın en önemli müzikal eğlence merkezi olmuştur. Cole Porter, The Greshwins ve Richard Rodger-Lorentz Hart birlikteliği, müzikal komediye yeni, yaratıcı bir tarz getirmiştir. Rodger ve Hartz on yıllarca varlığını sürdürecektir. Daha sonra birçok kaynak tarafından bu tarz ve gösteriler Broadway'in Altın Çağı olarak adlandırılmıştır. (Tüzün: 123). Altın çağın rock müzikallerinin ortaya çıkışı ve yükselişiyle önemini yitirmeye başladığı söylenebilir.

2.Dünya savaşı sonrasında televizyonun yaygın hale gelmesi tiyatroya olan ilgiyi azaltmakla birlikte bu durumdan Broadway müzikalleri de büyük ölçüde etkilenmiş, 40'lı yılların ikinci yarısında Amerikan tiyatrosu birkaç Broadway yapımına kadar düşüş göstermiştir. Bu durum tiyatronun tanımını değiştirecek bazı yaklaşımların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bunların içerisindeki en önemli hareket off- Broadway hareketidir. Bu hareketin amacı kenarda köşede kalmış küçük tiyatrolarda, yapım gideri fazlasıyla kısılmış, daha küçük seyirci kitleleri için gösterime sunulan oyunları sergilemekti (Brockett, 1998: 588).

Off- Broadway topluluklarının 60' lı yıllara dek Broadway' in maliyeti yüksek ticari açıdan zorlayıcı sistemine karşıt bir alternatif olduğu söylenebilir.

20. Yüzyıl Broadway Müzikalleri ve Günümüze Yansımaları

1960'lı yıllarda özellikle 1968 yılı Amerikan Tiyatrosu için bir boşalım yılı olarak varsayılmaktadır. Bunun sebebi ise Hair müzikalidir. Hair müzikali ile tiyatrodaki açık saçıklık ve çıplaklık Broadway' e taşınmış, Che müzikali (1969) ve aynı yıl sergilenen Oh Calcutta cinselliği ayyuka çıkararak var olan düzene bir başkaldırı olarak görülmüştür (Brockett, 1995: 637).

Resim 3. Oh Calcutta Müzikali

20. yy.'ın ikinci yarısında, çoğu zaman farklı ve tartışmalı temaları veya şatafatlı ve teknik olarak daha karmaşık prodüksiyonları içeren Broadway komplike bir hal almıştır. Daha geç dönemin kayda değer müzikalleri Marvin Hamlisch ve Edward Kleban'ın "A Chorus Line"ı (1975); Stephen Sondheim'in "Sweeney Todd"u (1979), "Sunday in the Park with George"u (1984), "Into the Woods"u (1987), ve "Passion"u (1994); ve Andrew Lloyd Webber'in "Evita"sı (1978), "Cats"i (1981), "The Phantom of the Opera"sı (1986), ve "Sunset Boulevard"ı (1993) ve Jonathan Larson'un "Rent" (1996) müzikalleri sayılabilir (Alpman, 2008: 12).

1980 ve 1982 yılları arasında, Broadway'de üretim maliyetlerinde %62 gibi ciddi bir artış yaşanırken, işletme giderlerinde %45 oranında bir artış görülmüştür. Sektörde artan enflasyonla birlikte azalan seyirci sayısı, genel olarak dramalardan daha yüksek maliyetlerle sahneye konan müzikal oyunlarda, etkisini çok daha çarpıcı biçimde göstermiştir. 1982 yılında gişe hasılatlarında önceki yıla göre %13'lük bir düşüş yaşanmış, seyirci sayısı da %23'lük bir düşüşle 4 milyon kişide kalmıştır. 40 Broadway tiyatrosundan her biri gün geçtikçe karanlığa gömülmeye başlamıştır. Sadece milyonlarca dolar bütçeli Cats, A Chorus Line (1975'ten beri Broadway'de oynayamaktaydı), Nine ve Dreamgirls gibi müzikaller izleyici çekebiliyordu. Artan maliyetlere en büyük sebep olarak, sendika kuralları gösteriliyordu (Turan, 2009: 2).

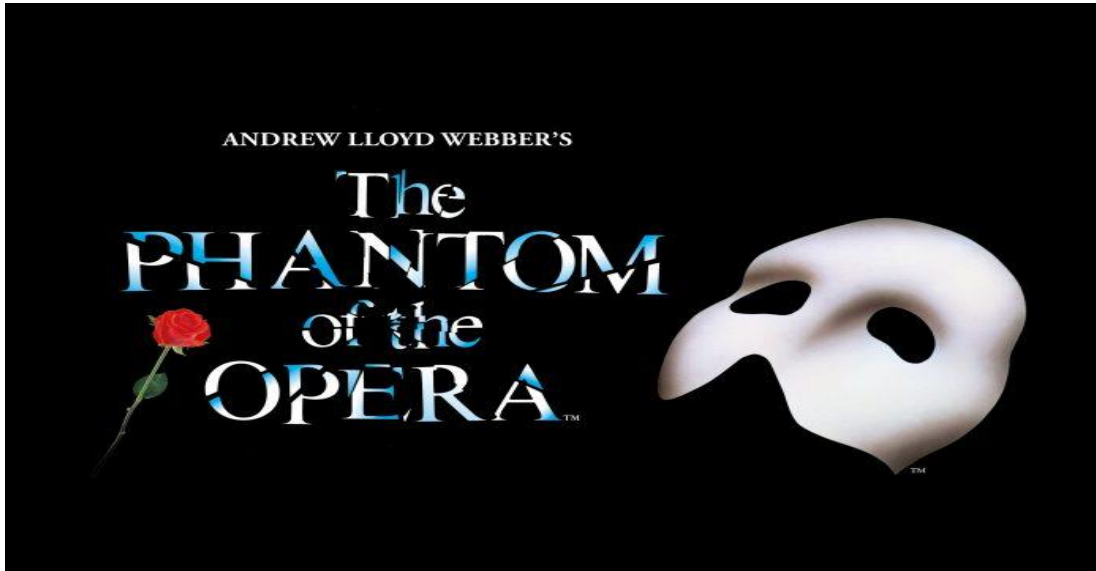

Resim 4. Broadway

Günümüze bakıldığında The Great White Way (Muazzam Beyaz Yol) ya da bilinen diğer adıyla, Manhattan 53. Caddeye konuşlanmış olan Broadway, seyirci kapasitesi beş yüz ila üç bin arasında değişen kırk

bir adet sahneye ev sahipliği yapmaktadır. Günümüzde Broadway, Londra'da 1970'li yıllarda kurulmuş olan West End ile eğlence sektörünün öncüleri sayılmaktadır. Yüz ila beş yüz kişilik kapasiteleriyle Off-Broadway ve Kafe Tiyatro, Blackbox (Karakutu) akımlarını şehrin sokaklarına taşıyan Off-off Broadway sahneleri de birer mihenk taşı misali Broadway ve West End'in yanında yerini almıştır. Dünyanın bir çok noktasından gelen turistlerin ve yerlilerin göz bebeği olan Broadway'in tarihi ise 1750'lere dayanır. Binlerce drama, opera ve dans gösterilerinin yeşermesine izin vermiş olan Broadway'de, müzikallerin ekibe katılması, bir çok tarihçi tarafından ilk müzikal tiyatro eseri kabul edilen, 253 performans gerçekleştirmiş Black Crook (Kara Crook) en bilinen temsillerden biri olmuştur.

Temelleri Gilbert ve Sullivan ikilisiyle atılan müzikal tiyatro tarihini Harrigan ve Hart, Jazz'ın demirbaşlarından Cole Porter, müzikal tiyatro tarihinin en büyük oyunlarından biri olan Show Boat'un (Gösteri Botu) yaratıcısı Oscar Hammerstein ve P.G. Wodehouse'u günümüzde ise Phantom of the Opera (Opera'daki Hayalet) ve Cats (Kediler) müzikalleriyle milyonlara ulaştırmıştır (Url: 1).

Resim 5. Operadaki Hayalet Müzikali

Sahne şovları, kostüm, tasarım ve müziği içerisinde barındıran Broadway müzikallerinin hazırlık aşamasından sergilenme kısmına dek maliyet anlamında getirisi olacağı gibi bu şovların hazırlanması ve gösterime sunulması için harcanan miktarların sahne sanatları endüstrisine katkısının büyük olduğu söylenebilir. Dünya çapında büyük üne sahip bu müzikallerin en pahalı 10 tanesine göz atılacak olursa;

- Alaaddin (14 Milyon Dolar)
- Operadaki Hayalet (14.2 Milyon Dolar)
- Dance of The Vampires (15.2 Milyon Dolar)
- Tarzan (16 Milyon Dolar)
- The Little Mermaid (16.6 Milyon Dolar)
- Wicked (16.9 Milyon Dolar)
- Güzel ve Çirkin (17,4 Milyon Dolar)

- Aslan Kral (27,5 Milyon Dolar)
- Shrek (27, 6 Milyon Dolar)
- Spiderman (79 Milyon Dolar), olarak sıralanabilir (Url: 2)

Yüksek bütçelere sahip bu müzikalleri izlemek isteyen bir seyircinin ödemesi gereken tutar Türk lirası üzerinden hesaplanırsa, ortalama 500 Türk lirası ile 1000 Türk lirası arasında değişmektedir.

William Shakespeare'in Ölümsüz Eseri Romeo ve Juliet'in Modern Çağ Uyarlaması: West Side Story (Batı Yakası Hikayesi)

Broadway müzikalleri içerisinde çığır açmayı başarmış bir müzikal olan West Side Story (Batı Yakasının Hikayesi), hem film hem de sahneye uyarlanmış bir müzikal olarak izleyicinin karşısına çıkmaktadır. William Shakespeare' nin ölümsüz eseri Romeo ve Juliet' in uyarlaması denebilecek, hatta modern çağın aşk, tutku, dram unsurlarının geçmişte insan üzerinde nasıl bir etki bırakmışsa günümüzde de hala aynı duygular içerisinde var olduğunun göstergesi olduğu söylenebilir.

Hem bir film hem de müzikal olarak sahnelenen eser, Arthur Laurents' in kitabından uyarlanarak beyaz perdeden önce 1957 yılında müzikal gösterimi ile seyircisiyle buluşmuştur. Film ise 1961 yılında gösterime girerek 10 dalda akademi ödülüne layık görülmüştür (Url: 3). Bir üstmetin örneği olarak Romeo ve Juliet oyunu yeni çağın uyarlaması biçiminde bir müzikal film olarak seyircinin karşısına çıkmaktadır (Okumuş, 2017: 326). Bu bağlamda anlatılmak istenen, Romeo ve Juliet oyunu başka bir çağa farklı karakterler ve benzer yaşamışlıklarla uyarlansa da film ya da oyun içerisinde gerçekleşen olaylar ve sonuçları bakımından hala ayakta durabilen bir eser olduğunun göstergesi olduğu söylenebilir.

Hem sinema hem de müzikal olarak seyirciye sunulan Batı Yakasının Hikayesi' nin dönemin gençliğini popüler kültürle birlikte büyük ölçüde etkisi altına aldığı söylenebilir. Gerek filmde ve müzikalde giyim tarzı, gerekse aslında gerçek hayatta her gencin yaşamış ya da hissetmiş olduğu duyguların ortak oluşu sebebiyle dönem gençliğinin ruhunu taşıdığı düşünülebilir.

Dönemin asi gençliğinin mahallelerde ıslıklı parolalarla arkadaşları sokağa çağırması, deri ceket, aksesuar olarak kullanılan sustalı, motosiklet ve mahallelerin ateşli gençlik grupları Batı Yakasının Hikayesi' nin rüzgarının etkisidir (Sökmensüer, 2014: 11).

Müzikal olarak Broadway' de sahnelendiği ilk yılında 732 performansla 6 dalda Tony Ödülüne layık görülen müzikal, ABD' nin farklı eyaletlerinde turneler gerçekleştirmiş sonrasında Avrupa' da İngiltere turnesi 3 yıl süren 1039 performansla hayranlarıyla buluşmuştur. 1980 ve 2009 yıllarında tekrar Broadway' de sahnelenen müzikal, 2009 yılında 748 performansla 1 milyondan fazla bilet satarak rekora imza atmıştır (Url: 4).

Kenar mahalle gençleri arasındaki rekabeti konu alan Batı Yakası Hikayesi müzikali aynı zamanda bir aşk hikayesini konu almaktadır. Tıpkı Romeo ve Juliet oyunundaki iki aile arasında geçen amansız düşmanlık gibi, iki çete arasındaki rekabet, çekişme ve mücadeleyi konu alan müzikal içerisinde doğuştan Amerikalı jettler ve Porto Ricolu köpekbalıkları adlı iki grup arasında kalan Tony ve Maria' nın aşk hikayesi anlatılmaktadır

(Kasapoğlu, 2007: 47). Hikâyenin seyirci tarafından bu denli ilgi çekmesi ve geniş kitlelerce beğeni almasının sebeplerinden biri William Shakespeare'nin Romeo ve Juliet'i gibi karşıt gruplardan iki aşkın, her döneme uyan imkânsız aşk hikayesinin yaşandığı dönemin şartlarına uygun bir üslupla anlatılmış olmasıdır. Müzikalin tıpkı Rome ve Juliet oyunu gibi mutlu bir sonla bitmemesi, toplumun imkansızlıklar içerisinde sevmek, umut etmek ve karşılığında bir başına kalmak pahasına insan olmanın doğası gereği, ayakta durabilmeyi bir ödev olarak görmesi nedeniyle beğeni topladığı düşünülebilir. Elbette Batı Yakasının Hikayesi, bir müzikal olma özelliğinden ötürü ışık, kostüm, koreografi, dekor ve en önemlisi müzik unsurlarıyla seyircisini yakalamayı başarmış bir yapıttır.

Popüler müzikallerin içinde dönüm noktalarından biri olan Batı Yakası Hikayesi, piyanist, orkestra ve vokal eser bestecisi ve aynı zamanda eğitmen-yazar olan, Leonard Bernstein tarafından bestelenmiştir. Sanatçı, Caz müziğinin, farklı müzik şekilleriyle birleştirilmeleri gibi, Leonard Bernstein da caz ve müzikal tiyatro nun birleştirilmesi ile ilgilenmiştir. Batı Yakası Hikayesi, bu birleşmenin sonucunda ortaya çıkmış bir sahne eseridir (Kasapoğlu, 2007:48).

MacTheatreMFFA kanalı tarafından 29 Nisan 2018 yılında www.youtube.com'da yayınlanan West Side Story (Batı Yakasının Hikayesi) müzikali incelemesinde, müzikalin tam video kaydına (süre 2:04:56) ulaşılmıştır. Dekor bir sokağı anımsatacak biçimde tel örgüler, bu tel örgülerden sokağa inen gençler ve sahne ortasında yer alan bir takım merdiven, sokak lambaları ve balkonları temsil eden unsurlardan oluşmaktadır. Müzikle birlikte tel örgü otomatik bir sistemle yukarı çekilirken gençler dönemi yansıtan dans figürleri sergilemektedir. Işık geceyi temsilen mavi kullanılmıştır. Sahnede oyuncular tarafından sergilenen her figür iki grubun atışmasını temsil ederken, duyguların sertliğini ya da henüz bir diyalog olmaksızın söylenmesi ya da yapılması gereken ifadenin jest ve mimiklerle güçlendirildiği görülmektedir. Kavga sahneleri yine dans ve müziğin gücüyle seyirciye yansıtılmaya özen gösterilmiştir. Temsil boyunca dekorun da işlevsel bir biçimde kullanıldığı görülmektedir. Maria'nın sahneye girdiği esnada dekorun ön bölümü kapalı bir mekânı yansıtacak biçimde düzenlenmiş, diyaloglar eşliğinde bir baloya hazırlanıldığı görülmektedir. Devamında her iki grubun da katıldığı ve baloya uygun kostümlerin seçildiği, aynı zamanda dansların da kostümlere olan uyumunun dönemi iyi bir biçimde yansıttığıyla alakalı olduğu söylenebilir. Tıpkı Romeo ve Juliet'teki gibi Tony ve Maria'nın bir baloda karşılaşp dans etmesi ve birbirlerine âşık olması yine Shakespeare'nin ölümsüz eserinin yansıması olduğu görülmektedir. Işıklarla desteklenen gece unsuru devam ederken geçmişin günümüze yansıması balkon sahnesi ve Tony'nin Maria'ya ilan-ı aşkı sahnelenmiştir. Tony'nin balkona tırmanışı, iki aşkın balkonda düet halinde seslendirdiği şarkı ve eş zamanlı olarak arka fonda yıldızları andıran led perdesinin aydınlanması gecenin karanlığında ışıldayan yıldızlarla seyircide bırakılmak istenen aşk unsurunu güçlendirdiği söylenebilir. Sahne arkasında yer alan perde geceyi, gündüzü ya da şehir görüntüsünü temsil edecek biçimde sahneye göre değişmektedir. Kostüm tasarımı dönemin gençliğini anlatan, kimi zaman sokak serserisi kılığında, kimi zaman bir baloda bir centilmen gibi dönemine ve bulunulan ortama uygun düzeydedir.

Müzikalin sahne geçişleri, dekor değişimi göz önünde bulundurularak, fade-out biçiminde ışığın karartılmasıyla gerçekleştirilmiştir. Her farklı sahnede dekor, rahat taşınabilmesi açısından tekerlekli olarak tasarlanmıştır.

Müzikal süresince iki düşman grubun kavgaları arasına sıkışmış iki gencin aşkı şarkılarla desteklenmiştir. Oyunun sonunda gençlerin asi davranışları, bitmek bilmeyen çete kavgaları sonucunda modern zamanın Romeo'su ölür ve oyun Maria (Juliet)' in başında ağlamasıyla son bulur.

Kalabalık bir oyuncu kadrosu ile sahnelenmiş olan Batı Yakasının Hikayesi müzikali, konusu, kostüm, dekor, ışık tasarımı, müzikler ve ona eşlik eden koreografiler bakımından seyircinin algısını her an dinç tutabilecek düzeyde bir müzikal olduğu söylenebilir. Bu durumu destekleyen kaynaklar ve müzikalin ulaştığı seyirci kitlesi ne denli başarı sağladığını da göstermektedir.

SONUÇ

Bir tiyatro oyununun sahneye aktarılmasında, ya da bir filmin tiyatro sahnesine uyarlanmasında büyük ölçüde rolü olan Broadway Müzikallerinin performans açısından büyük emekler gerektiren temsiller olduğu söylenebilir.

Gerek insan gücü gerekse maliyet açısından yüksek bütçelerde temsiller sunan Broadway Müzikallerinin seyirciye fiyat- performans oranı göz önünde bulundurularak hem görsel bir şölen sunma hem de bir oyunun dekordan kostüme, oyuncudan müziğe ne denli etkilediğini gösterebilme hususunda tatmin edebilecek güce sahip olduğu düşünülebilir.

Broadway Müzikallerinin çekiciliği bir oyunu görsel ve işitsel efektlerle bütünleştirerek gösterime koymak ve konuyu çok iyi seçip sahneye uyarlayarak seyirciye sunmaktan geçmektedir. Sahne her anlamda dikkat çekici öğelerle bezenmiş bir durumda seyirciye sunulduğunda tiyatronun o anlık izlenip oyun bittiğinde hafızalarda yer edememe durumunun da ortadan kalkması sağlanmaya çalışılıyor olabilir.

Ele alınan West Side Story adlı Broadway müzikali hakkında, çalışma içerisinde video kaydı izlenerek imkanlar dahilinde çıkarımlarda bulunulmuş ve yorumlamalar yapılmıştır. Bir konser, tiyatro oyunu, müzikal gibi sahne sanatlarının beş duyuya hitap edebilme gücü açısından bakıldığında elbette, incelenen West Side Story müzikalinin yalnızca video kaydı üzerinden oyunu sahneye koyma, dekor, ışık tasarımı, oyunculuklar açısından kesin yargılara varmanın güç olabileceği düşünülmektedir.

West Side Story müzikali William Skakespeare' nin tüm dünyaca bilinen ve tiyatro klasikleri arasında başyapıt denebilecek bir eserinin, Romeo & Juliet in modern zamanın bir versiyonu olduğu, bu açıdan da daha ilk başta konu olarak seyirciyi kendine çekebilecek nitelikte olduğu söylenebilir.

Video kaydı incelendiğinde, görsellik açısından da seyirciye doyum yaşattığı, gerek konunun işlenişi, gerek dekor ve kostüm, gerekse oyuncuların doğal oyunculuk sergilemesi, müziğin de etkin kullanımı sayesinde, seyirciye sunulan temsilin hem ilgi çekici hem de alkışa layık bir performans olduğu söylenebilir.

Broadway müzikallerinin, sahneleniş biçimi, kostüm, makyaj ve dekor tasarımı, müziklerinin oyunla bütünleşmiş bir biçimde bestelenişi ve oyuncu seçimindeki başarısı, onun geçmişten günümüze ne denli başarılı çalışmalar sergilediğini ve gelecekte de tüm teknolojik gelişmelere rağmen izleyicisini canlı bir performans seyredibilme arzusunu yitirmeyeceğini göstermektedir. Çünkü sahne sanatları içerisinde varlığını hala

koruyabilmesi aslında bir müzikalin, bir sinema perdesinden sadece görsel ve işitsel açıdan zengin olması demek değil, onun aynı zamanda tüm duylara hitap ederek izleyici üzerinde derin etkiler bırakabilmesine bağlıdır.

KAYNAKÇA

Alpman, A.(2008). La Boheme Operası İle Rent Müzikali'nin Dramatik Ve Müzikal Açıdan Karşılaştırılması, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Opera Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Aşkar, F. (2011). Sanatsal İletişim Modeli: Sahne (Performans) Sanatları Üzerine Bir İnceleme. Akademik Bakış Dergisi, s.25.

Brockett, O.G. (1995), History of the Theatre, Alyn & Bacon, 1995.

Çankaya, B.A., (2015), Müzikaller Ve Müzikal Oyuncululuğu Üzerine Bir İnceleme, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Musikisi Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Karakadıoğlu, G., Elmas, F., (2008), Eleştirmen Gözüyle Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosu eleştirisi Seçkisi, Arkadaş Yayınevi, 2008, Ankara.

Kasapoğlu, Ç. İ. (2007), Yirminci Yüzyıldan Günümüze Operave Müzikal Tiyatro Arasındaki Etkileşimler, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü Opera Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Okumuş, F. (2017), La La Land Filminin Metinlerarası Evrende Göge Yükselişi, Selçuk İletişim Dergisi, 10 (1): 320-334.

Sökmensüer, Y. (2014), Bahçelievler ve Emek Mahallesi: Adresini, Sokağını Yitiren Sementin Tarihi, İdealken Dergisi, s.11, Ocak 2014, 178-192.

Turan, O. (2009). 1980 Sonrası Müzikal Tiyatroda Yeni Yaklaşımlar Ve Megamüzikaller, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sahne Sanatları Anasanat Dalı Opera Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Tüzün, Z., Müzikal Tiyatroya Giriş, Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, Eskişehir.

Uğur, A.(2019). Sinema ve Dans Arasındaki İlişki: Müzikal Filmlerinde Hareket İmge, SineFilozofi Dergisi.

Uygun, M., (2010). 20. Yüzyıldan Günümüze Müzikal Tiyatronun Gelişimi ve Opera İle Etkileşimi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

İnternet Kaynakları

url1:https://gaiadergi.com/the-great-white-wayin-muzikal-cagi/

url2: https://paratic.com/en-pahali-broadway-muzikaller/

url3:https://www.wikizero.com/search.php?s=Bat%C4%B1+Yakas%C4%B1n%C4%B1+Hikayesi+%28film%29&lang=tr

url4: http://www.beyazperde.com/filmler/film-254034/

url 5: https://www.youtube.com/watch?v=Zi8thLTKvco